

ศึกษาการเปลี่ยนแปลงค่านิยมในสังคมไทยผ่านบทเพลงไทยลูกทุ่ง*

A STUDY OF VALUE CHANGES IN THAI SOCIETY THROUGH THE THAI COUNTRY SONGS

พิทักษ์ เพือกมี้

Pitak Purkmee

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Ramkhamhaeng University, Thailand

E-mail: kwan_luktung_heart@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. ค่านิยมในสังคมไทยแต่ละยุค โดยผ่านบทเพลงไทยลูกทุ่ง 2. ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยมในสังคมไทยแต่ละยุค โดยผ่านบทเพลงไทยลูกทุ่ง 3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์เพลงไทยลูกทุ่ง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพใช้เทคนิคในการวิจัยคือ การวิจัยเอกสาร การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา การสัมภาษณ์เชิงลึก การศึกษาประวัติชีวิต และการสนทนากลุ่ม ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาคือ เพลงไทยลูกทุ่ง จำนวน 337 เพลง กลุ่มที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 10 คน และผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่ม จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบวิเคราะห์ค่านิยมในสังคมไทยผ่านบทเพลงไทยลูกทุ่ง แบบวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของค่านิยมในสังคมไทย แบบสัมภาษณ์ และประเด็นในการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า

1. ค่านิยมทางจิตใจที่สะท้อนผ่านบทเพลงไทยลูกทุ่งทั้ง 4 ยุคนั้น เมื่อนำมาเปรียบเทียบโดยใช้ยุคต้นเป็นหลัก จะพบว่าในยุคทองมีค่านิยมลดลงเมื่อเทียบกับยุคต้น โดยค่านิยมที่ไม่ปรากฏในยุคทองคือค่านิยมเรื่องความเท่าเทียมกัน และค่านิยมเรื่องความประหยัด ส่วนในยุคทองครึ่ง แสงสี คอนเสิร์ตค่านิยมลดลงเมื่อเทียบกับยุคต้น และยุคทองโดยค่านิยมที่ไม่ปรากฏคือ เรื่องความเท่าเทียมกัน เรื่องความประหยัด เรื่องการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และเรื่องความสามัคคี สำหรับยุคดิจิทัล ค่านิยมลดลงไปจำนวนมากเมื่อเทียบกับทุกยุคที่ผ่านมา โดยค่านิยมที่ไม่ปรากฏในยุคดิจิทัลคือ เรื่องความเอื้อเฟื้อ มีน้ำใจ เสียสละ เรื่องความเท่าเทียมกัน เรื่องความรักชาติ เรื่องความประหยัด เรื่องการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และเรื่องความสามัคคี

* Received 5 July 2020; Revised 8 December 2020; Accepted 8 December 2020

2. ค่านิยมทางวัตถุที่สะท้อนผ่านบทเพลงไทยลูกทุ่งทั้ง 4 ยุคนั้นมีทั้งหมด 5 ค่านิยมคือ ค่านิยมเรื่องการชื่นชมความโอ่อ่า ฟุ้งเฟ้อ ค่านิยมเรื่องการวัดความเจริญของสังคมด้วย สาธารณูปโภคและสิ่งทันทันสมัย ค่านิยมเรื่องการนิยมอาชีพที่ให้รายได้ดี ค่านิยมเรื่องการชื่นชม บุคคลร่ำรวยและมีชื่อเสียง และค่านิยมเรื่องการเสพความสุขด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เมื่อ นำมาเปรียบเทียบกับโดยใช้ยุคต้นเป็นหลัก จะเห็นได้ว่าในยุคทองนั้นค่านิยมที่ไม่ปรากฏคือ ค่านิยมเรื่องการเสพความสุขด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ส่วนในยุคหางเครื่อง แสงสี คอนเสิร์ต ค่านิยมที่ไม่ปรากฏคือ ค่านิยมเรื่องการนิยมอาชีพที่ให้รายได้ดี สำหรับยุคดิจิทัลค่านิยมที่ไม่ ปรากฏคือ ค่านิยมเรื่องการนิยมอาชีพที่ให้รายได้ดี เหมือนกับยุคหางเครื่อง แสงสี คอนเสิร์ต

3. ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยมในสังคมไทยแต่ละยุคมีทั้งหมด 6 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยทางธรรมชาติ ทางเศรษฐกิจ ทางการเมือง ทางสังคม ทางวัฒนธรรม และทางด้านการติดต่อสื่อสาร โดยปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดคือปัจจัยทางสังคม และปัจจัย ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุดคือ ปัจจัยทางธรรมชาติ

คำสำคัญ: ค่านิยม, เพลงไทยลูกทุ่ง, การเปลี่ยนแปลง

ABSTRACT

The objectives of the research were to 1. study values in Thai society in each period through Thai country songs 2. Investigate factors causing changes in such values for each period; and 3. find problems and obstacles, as well as proposing recommendations for the conservation of Thai country songs. In this qualitative research investigation, the research was conducted by using documentary research, content analysis, in-depth interviews, life history studies, and focus group discussions. Data were collected from 337 Thai country songs. The sample group consisted of 10 key informants for in-depth interviews and eight experts for the focus group discussions. The research instruments consisted of a form to analyze values in Thai society through Thai country songs, a form to analyze factors causing value changes in Thai society, an interview form, and issues for the focus group discussions.

Findings were as follows:

1. The mental values reflected through Thai country songs in all four periods in comparison with the early period showed that the mental values in the golden period decreased when compared with the early period. The values not found in the golden period were the values of equality and economy. In the

period of dancers, lighting and concerts, the mental values decreased when compared with the early period and the golden period. The values not found in the period of dancers, lighting and concerts were the values of equality; economy; common interest and common interest. In the digital period, the mental values decreased greatly when compared with previous periods. The values not found in the digital period were the values of generosity, kindness, sacrifice, equality, patriotism, economy, common interest and unity.

2. The material values reflected through Thai country songs in all four periods consisted of five values: appreciation of luxury and extravagance; measuring social prosperity with utilities and modern things; favoring occupations with good incomes; appreciation of the rich and the famous; and enjoying happiness with electronic devices. When mainly compared with the early period, the material value not found in the golden period was the value of enjoying happiness with electronic devices. The material value not found in the period of dancers, lighting, and concerts was the value of favoring occupations with good incomes. The material value not found in the digital period was the value of favoring occupations with good incomes which was similar to the period of dancers, lighting, and concerts.

3. The factors causing value changes in Thai society in each period consisted of six factors: nature, economy, society, culture and communication. The factor causing the change at the highest level was the social factor and the factor causing the change at the lowest level was the natural factors.

Keywords: Values, Thai country songs, Change

บทนำ

การอยู่ร่วมกันของมนุษย์มีการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ร่วมกัน ทั้งความคิด ความเชื่อ ค่านิยม การปฏิบัติ ซึ่งนั่นก็คือ วัฒนธรรม เมื่อสังคมหนึ่งเห็นแบบแผนพฤติกรรมบางอย่างว่าควรกระทำ นำที่จะกระทำ สมควรยกย่องชื่นชม ก็จะปฏิบัติกันในกลุ่ม สิ่งนั้นเรียกว่าค่านิยม โดยค่านิยมเป็นสิ่งที่คนในสังคมยอมรับว่ามีคุณค่า ค่านิยมมีทั้งที่ควรปลูกฝังหรือค่านิยมทางจิตใจ และค่านิยมที่ควรแก้ไขหรือค่านิยมทางวัตถุ สิ่งเหล่านี้ทำให้สังคมมีความแตกต่างกัน เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรมหรือเรียกว่าพหุวัฒนธรรมในสังคม จากที่กล่าวมา ค่านิยมจึงจัดว่าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ซึ่งในสังคมหนึ่งอาจมีวัฒนธรรมและค่านิยมแตกต่างกัน โดย

บทบาทสำคัญของค่านิยมนั้นคือการทำให้พฤติกรรมเป็นไปในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทางสังคมนั่นเอง หากค่านิยมเกิดการขัดกันมากก็จะนำมาซึ่งปัญหาต่าง ๆ การที่สังคมเกิดเปลี่ยนแปลงจะทำให้ค่านิยมเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย โดยมีปัจจัยภายนอกต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง จึงทำให้ค่านิยมแต่ละยุคสมัยมีความแตกต่าง บางอย่างสูญหายไป บางอย่างเพิ่มขึ้น และบางอย่างควรค่าแก่การอนุรักษ์ ในปัจจุบันนี้มีการพยายามปลูกฝังค่านิยมผ่านรายวิชาเพิ่มเติม วิชาหน้าที่พลเมืองให้กับนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

บทเพลงจัดเป็นวรรณกรรมหนึ่งที่เป็นวัฒนธรรมของสังคม ซึ่งมีเพลงหลายประเภท เช่น เพลงไทยเดิม เพลงพื้นบ้าน เพลงไทยลูกกรุง เพลงไทยลูกทุ่ง โดยเพลงไทยลูกทุ่งเป็นเพลงประเภทหนึ่งที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาอย่างยาวนาน และยังเป็นที่ยิยมในปัจจุบัน เพลงไทยลูกทุ่งมีวิวัฒนาการมาจากเพลงพื้นบ้าน มีการปรับให้สอดคล้องกับรสนิยมของคนในแต่ละยุคสมัย และเริ่มมีบทบาทมากขึ้นเมื่อถูกนำมาถ่ายทอดความรู้สึกรักใคร่ ความแตกต่าง และความเหลื่อมล้ำทางสังคม เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมประเภทหนึ่งที่แสดงออกถึงอัตลักษณ์ของคนไทย เพลงไทยลูกทุ่งมีอิทธิพลต่อสังคม มีการผสมผสานทางวัฒนธรรมหลายอย่าง สร้างสรรค์บทเพลงจากสภาพแวดล้อมของสังคมในด้านต่าง ๆ สอดแทรกแนวทางในการดำเนินชีวิตลงไป เนื้อหาของเพลง เป็นเสมือนตัวแทนของระบบสัญญาในทางสังคม มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นกระจกสะท้อนสภาพสังคม ค่านิยม และเรื่องราวในขณะนั้นได้เป็นอย่างดี ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระราชนิพนธ์เรื่อง “ลูกทุ่งกับเพลงไทย” ไว้ในหนังสือ “ที่ระลึกในงานดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 21” โดยทรงกล่าวถึงคุณค่าของเพลงลูกทุ่งตอนหนึ่งว่า “...เพลงลูกทุ่งมีความดีหลายประการ คือ เป็นหลักฐานของข้อมูลทางประวัติศาสตร์สังคมของประเทศ เป็นที่รวมของภูมิปัญญาและทรัพย์สินทางปัญญาของชาวบ้าน เพลงมีความเรียบง่าย คือ เข้าใจง่าย ร้องง่าย จำง่าย สามารถเข้าถึงสังคมทุกชั้น กระจายได้กว้างไกลถึงชนบททุกแห่ง มีความเป็นไทยทั้งในเรื่องของภาษา ทำนอง และการขับร้อง...” (จตุพร ศิริสัมพันธ์ และสุพล วิรุฬห์รักษ์, 2553) ดังนั้นในการศึกษาค่านิยมจะช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ ด้วยความสำคัญของค่านิยม และคุณสมบัติพิเศษของเพลงไทยลูกทุ่ง ผู้วิจัยจึงนำเพลงไทยลูกทุ่งมาวิเคราะห์เพื่อศึกษาค่านิยมในสังคมไทยแต่ละยุค ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์เพลงไทยลูกทุ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาค่านิยมในสังคมไทยแต่ละยุค โดยผ่านบทเพลงไทยลูกทุ่ง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยมในสังคมไทยแต่ละยุค โดยผ่านบทเพลงไทยลูกทุ่ง
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์เพลงไทยลูกทุ่ง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth interview)

กระบวนการ คือ การคัดเลือกเพลงไทยลูกทุ่งร่วมกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และสัมภาษณ์เกี่ยวกับประวัติชีวิต (Life history) ค่านิยมที่สะท้อนผ่านบทเพลงไทยลูกทุ่ง ปัจจัยที่ทำให้ค่านิยมเกิดการเปลี่ยนแปลง และปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์เพลงไทยลูกทุ่ง โดยใช้เครื่องมือคือ แบบสัมภาษณ์

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ร่วมกับการเลือกแบบสะสม (Snowball) ตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย นักแต่งเพลง 2 คน นักร้อง 1 คน นักดนตรีและเรียบเรียงเสียงประสาน 1 คน นักสื่อสารมวลชน 1 คน นักสะสมเพลง 1 คน ผู้ที่อยู่ในองค์กรเพลงไทยลูกทุ่ง 1 คน นักวิชาการด้านเพลงไทยลูกทุ่ง 1 คน ผู้ได้รับรางวัลด้านเพลงไทยลูกทุ่ง 1 คน และผู้ทำงานในบริษัทเพลง 1 คน โดยบุคคลทุกกลุ่มต้องมึประสบการณ์ด้านเพลงไทยลูกทุ่งอย่างน้อย 10 ปี

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research)

กระบวนการคือ เมื่อได้เพลงไทยลูกทุ่งที่คัดเลือกร่วมกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญแล้ว นำเพลงมาจัดแบ่งตามยุคของเพลงไทยลูกทุ่งที่พัฒนาขึ้น จากนั้นทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ของเนื้อเพลงโดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกประกอบการวิเคราะห์ใน 3 เรื่อง คือค่านิยมที่สะท้อนผ่านบทเพลงไทยลูกทุ่งโดยจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ ค่านิยมทางจิตใจและค่านิยมทางวัตถุ ปัจจัยที่ทำให้ค่านิยมเกิดการเปลี่ยนแปลง และปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์เพลงไทยลูกทุ่ง โดยใช้เครื่องมือคือ แบบวิเคราะห์ค่านิยมในสังคมไทยผ่านบทเพลงไทยลูกทุ่ง และแบบวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของค่านิยมในสังคมไทย

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา คือ เพลงไทยลูกทุ่งจำนวน 337 เพลง ซึ่งได้มาจากการคัดเลือกร่วมกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และนำมาจัดแบ่งตามยุคของเพลงไทยลูกทุ่งที่พัฒนาขึ้น ดังนี้

ยุคต้น (พ.ศ. 2481 – 2507)	จำนวน 112 เพลง
ยุคทอง (พ.ศ. 2508 – 2519)	จำนวน 123 เพลง
ยุคทางเครื่อง แสงสี คอนเสิร์ต (พ.ศ. 2520 – 2535)	จำนวน 52 เพลง
ยุคดิจิทัล (พ.ศ. 2536 – ปัจจุบัน)	จำนวน 50 เพลง
รวม	จำนวน 337 เพลง

ขั้นตอนที่ 3 การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

กระบวนการคือ เมื่อได้ทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาของเนื้อเพลงไทยลูกทุ่งทั้งหมดแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญยืนยันข้อมูล หรือให้ข้อมูลเพิ่มเติม หรือให้ข้อเสนอแนะร่วมกัน รวมทั้งให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์เพลงไทยลูกทุ่ง จากนั้นสรุปสาระสำคัญที่ได้ และนำมาแก้ไข เพิ่มเติม

กลุ่มที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ประกอบด้วย ผู้ที่อยู่ในวงการเพลงไทยลูกทุ่งจำนวน 4 คน และผู้ที่เป็นนักวิชาการด้านเพลง หรือสังคม หรือค่านิยม จำนวน 4 คน โดยบุคคลทุกกลุ่มต้องมีความรู้ด้านนั้น ๆ อย่างน้อย 10 ปี

ผลการวิจัย

การศึกษาการเปลี่ยนแปลงค่านิยมในสังคมผ่านบทเพลงไทยลูกทุ่ง ผลการวิจัยพบว่า

1. การเปลี่ยนแปลงค่านิยมในสังคมไทยทั้ง 4 ยุค

ตารางที่ 1 ค่านิยมทางจิตใจที่ปรากฏในแต่ละยุค

ลำดับ	ค่านิยมทางจิตใจ	ยุค			
		ยุคต้น (2481-2507)	ยุคทอง (2508-2519)	ยุคทางเครื่องฯ (2520-2535)	ยุคดิจิทัล (2536-ปัจจุบัน)
1	ความเชื่อ	✓	✓	✓	✓
2	ความเอื้อเฟื้อ มีน้ำใจ เสียสละ	✓	✓	✓	-
3	ความรักของหนุ่มสาว	✓	✓	✓	✓
4	ความรับผิดชอบ	✓	✓	✓	✓
5	ความเท่าเทียมกัน	✓	-	-	-
6	ความรักชาติ	✓	✓	✓	-
7	ความซื่อสัตย์	✓	✓	✓	✓
8	ความประหยัด	✓	-	-	-
9	การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม	✓	✓	-	-
10	ความกตัญญู	✓	✓	✓	✓
11	การรักษาวัฒนธรรม	✓	✓	✓	✓
12	ความสามัคคี	✓	✓	-	-

จากตารางที่ 1 ค่านิยมทางจิตใจที่ปรากฏในยุคต้นมีทั้งหมด 12 ค่านิยม ได้แก่ ความเชื่อ ความเอื้อเฟื้อ มีน้ำใจ เสียสละ ความรักของหนุ่มสาว ความรับผิดชอบ ความเท่าเทียมกัน ความรักชาติ ความซื่อสัตย์ ความประหยัด การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ความกตัญญู การ

รักษาวินัยธรรม และความสามัคคี จากนั้นใช้ยุคต้นซึ่งเป็นค่านิยมดั้งเดิมเป็นหลักในการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของยุคต่อ ๆ ไป พบว่า ในยุคทองนั้นมีค่านิยมลดลงเมื่อเทียบกับยุคต้น โดยค่านิยมที่ไม่ปรากฏในยุคทอง คือ ค่านิยมเรื่องความเท่าเทียมกัน และค่านิยมเรื่องความประหยัด ส่วนในยุคทางเครื่อง แสงสี คอนเสิร์ตค่านิยมลดลงเมื่อเทียบกับยุคต้น และยุคทองโดยค่านิยมที่ไม่ปรากฏคือ ค่านิยมเรื่องความเท่าเทียมกัน ค่านิยมเรื่องความประหยัด ค่านิยมเรื่องการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และค่านิยมเรื่องความสามัคคี สำหรับยุคดิจิทัล ค่านิยมทางจิตใจลดลงไปจำนวนมากเมื่อเทียบกับทุกยุคที่ผ่านมา โดยค่านิยมที่ไม่ปรากฏในยุคดิจิทัลคือ ค่านิยมเรื่องความเอื้อเฟื้อ มีน้ำใจ เสียสละ ค่านิยมเรื่องความเท่าเทียมกัน ค่านิยมเรื่องความรักชาติ ค่านิยมเรื่องความประหยัด ค่านิยมเรื่องการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และค่านิยมเรื่องความสามัคคี จะเห็นได้ว่าเมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไปค่านิยมทางจิตใจเริ่มลดลง แต่บางค่านิยมยังปรากฏให้เห็นอยู่ทุกยุคสมัย เช่น ค่านิยมเรื่องความเชื่อ ค่านิยมเรื่องความรักของหนุ่มสาว ค่านิยมเรื่องความรับผิดชอบ ค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์ ค่านิยมเรื่องความกตัญญู และค่านิยมเรื่องการรักษาวินัยธรรม

ตารางที่ 2 ค่านิยมทางวัตถุที่ปรากฏในแต่ละยุค

ลำดับ	ค่านิยมทางจิตใจ	ยุค			
		ยุคต้น (2481-2507)	ยุคทอง (2508-2519)	ยุคทางเครื่องฯ (2520-2535)	ยุคดิจิทัล (2536-ปัจจุบัน)
1	การชื่นชมความโอ่อ่า ฟุ้งเฟ้อ	✓	✓	✓	✓
2	การวัดความเจริญของสังคมด้วย สาธารณูปโภคและสิ่งทันทันสมัย	✓	✓	✓	✓
3	การนิยมอาชีพที่ให้รายได้ดี	✓	✓	-	-
4	การชื่นชมบุคคลร่ำรวยและมีชื่อเสียง	✓	✓	✓	✓
5	การเสพความสุขด้วยเครื่องมือ อิเล็กทรอนิกส์	✓	-	✓	✓

จากตารางที่ 2 ค่านิยมทางวัตถุที่ปรากฏในยุคต้นมีทั้งหมด 5 ค่านิยม ได้แก่ ค่านิยมเรื่องการชื่นชมความโอ่อ่า ฟุ้งเฟ้อ ค่านิยมเรื่องการวัดความเจริญของสังคมด้วยสาธารณูปโภคและสิ่งทันทันสมัย ค่านิยมเรื่องการนิยมอาชีพที่ให้รายได้ดี ค่านิยมการชื่นชมบุคคลร่ำรวยและมีชื่อเสียง และค่านิยมเรื่องการเสพความสุขด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ จากนั้นใช้ยุคต้นเป็นหลักในการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของยุคต่อ ๆ ไปพบว่า ยุคทองมีค่านิยมที่ไม่ปรากฏคือ ค่านิยมเรื่องการเสพความสุขด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ส่วนในยุคทางเครื่อง แสงสี คอนเสิร์ต ค่านิยมที่ไม่ปรากฏคือ ค่านิยมเรื่องการนิยมอาชีพที่ให้รายได้ดี สำหรับยุคดิจิทัล ค่านิยมที่ไม่ปรากฏคือ ค่านิยมเรื่องการนิยมอาชีพที่ให้รายได้ดี เหมือนกับยุคทางเครื่อง แสงสี

คอนเสิร์ต ดังนั้นจะเห็นได้ว่าค่านิยมทางวัตถุที่ปรากฏทุกยุคคือ ค่านิยมเรื่องการชื่นชมความโอ่อ่า ฟุ้งเฟ้อ ค่านิยมเรื่องการวัดความเจริญของสังคมด้วยสาธารณูปโภคและสิ่งทีทันสมัย และค่านิยมเรื่องการชื่นชมบุคคลร่ำรวยและมีชื่อเสียง

2. ปัจจัยที่ทำให้ค่านิยมเกิดการเปลี่ยนแปลง

การศึกษาปัจจัยที่ทำให้ค่านิยมเกิดการเปลี่ยนแปลง มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 6 ปัจจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยทางธรรมชาติ จะเกี่ยวข้องกับสภาพดิน ฟ้า อากาศ ความสมบูรณ์ และความผิดปกติของธรรมชาติ ที่ส่งผลทำให้ค่านิยมเกิดการเปลี่ยนแปลง

2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ จะเกี่ยวข้องกับภาวะทางเศรษฐกิจทั้งความเจริญ และการประสบกับปัญหาต่าง ๆ เช่น ภาวะเงินเฟ้อ ภาวะเงินฝืด เศรษฐกิจตกต่ำ รวมทั้งการประกอบอาชีพต่าง ๆ

3. ปัจจัยทางการเมือง จะเกี่ยวข้องกับการจัดสรรผลประโยชน์ในด้านต่าง ๆ และการบริหารงานของภาครัฐ รวมทั้งเหตุการณ์ต่าง ๆ ทางการเมืองการปกครองทั้งในประเทศ และระหว่างประเทศ

4. ปัจจัยทางสังคม จะเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางประชากร การเกิด การตาย การย้ายถิ่น รูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคม ความร่วมมือ ความขัดแย้ง การแบ่งชนชั้น ความอ่อนแอ และความเข้มแข็งของพลเมือง สภาพความเป็นเมือง และชนบท รวมทั้งปัญหาสังคมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

5. ปัจจัยทางวัฒนธรรม จะเกี่ยวข้องกับประเพณี เทศกาลต่าง ๆ เช่น วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันสงกรานต์ วันลอยกระทง การอุปสมบท เป็นต้น

6. ปัจจัยทางด้านการติดต่อสื่อสาร จะเกี่ยวข้องกับการติดต่อระหว่างสังคมหนึ่งกับอีกสังคมหนึ่ง โดยวิธีการต่าง ๆ และเกิดการแพร่กระจายเข้ามาทั้งมาจากสังคมตะวันตก และสังคมตะวันออก

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของค่านิยมมากที่สุดคือปัจจัยทางสังคม และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของค่านิยมน้อยที่สุดคือปัจจัยทางธรรมชาติ

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์เพลงไทยลูกทุ่ง

ปัญหา และอุปสรรค

1. ปัญหาและอุปสรรคที่มาจากบทเพลง เพลงในประเทศไทยมีหลายประเภท เช่น เพลงไทยลูกทุ่ง เพลงลูกกรุง เพลงเพื่อชีวิต เพลงสตริง เป็นต้น โดยการแบ่งเพลงเป็นเพลงไทยลูกทุ่ง และลูกกรุง มีการมองว่าเพลงไทยลูกทุ่งเป็นเพลงที่อยู่ในระดับต่ำกว่าเพลงลูกกรุง เนื้อหาเพลงไทยลูกทุ่งมีลักษณะเป็นบ้านนอกคอกนา รวมทั้งลักษณะของเพลงไทยลูกทุ่งมี

ลักษณะสองแง่สองง่าม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันมีเพลงที่สื่อไปในเรื่องเพศเกิดขึ้นมาก อีกทั้งในปัจจุบันนี้เพลงไทยลูกทุ่งมีลักษณะการกลายพันธุ์ด้วยเช่นกัน

2. ปัญหาและอุปสรรคที่มาจากนักร้อง เพลงไทยลูกทุ่งมีลักษณะเป็นเพลงคาเฟ่ที่มีการขายโชว์ ปกตินักร้องและทางเครื่องจะแต่งกายไม่เหมือนกันเพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างที่ชัดเจน แต่การแต่งกายของนักร้องและทางเครื่องโดยเฉพาะในยุคดิจิทัล มักจะแต่งกายด้วยชุดที่ไม่สุภาพ ไม่เหมาะสม ล่อแหลม เผยให้เห็นสัดส่วนของร่างกาย ทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองไม่ได้รับทราบของตนเองชมการแสดงเพลงไทยลูกทุ่ง รวมทั้งนักร้องรุ่นเก่าไม่ค่อยมีการปลุกฝังประสบการณ์การณ์และสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการร้องเพลงให้นักร้องรุ่นใหม่ นอกจากนี้การก้าวเข้าสู่การเป็นนักร้องในวงการเพลงไทยลูกทุ่งยุคปัจจุบันเป็นไปโดยง่าย ทำให้ในยุคปัจจุบันได้ปริมาณมากกว่าคุณภาพ

3. ปัญหาและอุปสรรคที่มาจากนักแต่งเพลง ในยุคดิจิทัลปรากฏเพลงไทยลูกทุ่งที่มีลักษณะกลายพันธุ์ คือ มีการแต่งคำร้อง/ทำนองโดยการผสมผสานระหว่างเพลงไทยลูกทุ่งและเพลงสตริง แต่ในบางมุมมอง มองว่าการที่เพลงไทยลูกทุ่งมีลักษณะกลายพันธุ์ไม่ได้เป็นปัญหาหรืออุปสรรค แต่นั่นเป็นเพียงการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาที่เกิดขึ้นตามยุคสมัย นอกจากนี้นักแต่งเพลงรุ่นเก่าไม่ค่อยมีการปลุกฝังประสบการณ์และสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการแต่งเพลงให้กับนักแต่งเพลงรุ่นใหม่ ปลอมให้มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งมีการตำหนิเรื่องวัฒนธรรมเพลงไทยลูกทุ่งกับคนรุ่นใหม่ ทำให้นักแต่งเพลงรุ่นใหม่ที่ออกมาอาจปฏิบัติตนได้ไม่ถูกต้องเหมาะสมในระยะแรก และในปัจจุบันมีนักแต่งเพลงอิสระและนักแต่งเพลงใต้ดินเกิดขึ้นมากมาย ทำให้บางเพลงที่ออกมามีความเสื่อมเสีย

4. ปัญหาและอุปสรรคจากผู้ฟังเพลง การให้ผู้คนในแต่ละยุคหรือคนในยุคใหม่และคนยุคเก่ามายอมรับและฟังเพลงที่ไม่ตรงกับยุคของตนเองคงเป็นเรื่องยาก เพราะรสนิยมแต่ละคนมีความแตกต่างกันไป โดยคนยุคใหม่อาจไม่นิยมและยอมรับในการฟังเพลงเก่าสมัยอดีต และคนในยุคเก่าอาจไม่นิยมและยอมรับในการฟังเพลงใหม่ที่เกิดขึ้น หรือคนในยุคเก่านิยมฟังเนื้อหาสาระของเพลง แต่คนในยุคใหม่นิยมความสนุกสนาน ความบันเทิงที่ได้จากบทเพลง

5. ปัญหาและอุปสรรคที่มาจากสื่อสารมวลชน สถานีวิทยุ F.M. ในยุคแรก ๆ มีการห้ามเปิดเพลงไทยลูกทุ่ง ให้เปิดได้เฉพาะเพลงลูกกรุง และเพลงฝรั่งเท่านั้น เพลงไทยลูกทุ่งจึงปรากฏและมีให้ฟังได้เฉพาะสถานีวิทยุ A.M. จึงทำให้เข้าถึงได้ยาก แต่ในปัจจุบันมีการพัฒนาขึ้นเมื่อสังคมเข้าสู่ในยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้การเข้าถึงเพลงไทยลูกทุ่งทำได้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต สามารถเข้าถึงได้ทุกเพศ ทุกวัย ทุกเวลา

6. ปัญหาและอุปสรรคที่มาจากนายทุนและบริษัท นายทุนหรือผู้สร้างสรรค์ผลงานเพลงบางคนหวังกำไรสูงสุด มุ่งแต่ธุรกิจและการตลาดเป็นหลัก หวังยอดการชมจากเว็บไซต์ยูทูบโดยไม่คำนึงถึงเนื้อหาของบทเพลง จึงจ้างนักแต่งเพลงให้แต่งตามใจตนเองหรือตามกระแส

สังคม ซึ่งบางเรื่องเป็นสิ่งที่ขัดกับวัฒนธรรมอันดีงามของประเทศ เพลงจึงออกมาโดยขาดการพัฒนาที่สร้างสรรค์

7. ปัญหาและอุปสรรคจากองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การจัดเก็บแผ่นเสียง เทป ยังขาดองค์กรหลักที่จะดำเนินการจัดเก็บเพื่ออนุรักษ์อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงบประมาณที่จะสนับสนุนในการอนุรักษ์มีจำนวนจำกัด ผู้สนับสนุนมีเพียงหน่วยงานในภาครัฐ ยังขาดการสนับสนุนจากในภาคเอกชน รวมทั้งเทปและแผ่นเสียงจำนวนมาก ยังอยู่กับนักสะสมที่เป็นประชาชน อาจจะต้องหาวิธีการที่ดีเพื่อนำมารวบรวมไว้ในองค์กรกลางสำหรับการอนุรักษ์ที่เป็นระบบและถูกต้อง

ข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์เพลงไทยลูกทุ่ง

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนักร้อง คนในวงการเพลงไทยลูกทุ่งทั้งตัวนักร้องเองหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องควรให้ความเคารพในการเป็นรุ่นพี่ รุ่นน้อง เพื่อการรู้จักกาลเทศะ การมีสัมมาคารวะ นักร้องรุ่นใหม่ควรร้องเพลงโดยคำนึงถึงการแต่งกาย การออกเสียงภาษาไทยที่ถูกต้อง ฝึกการใช้ภาษา และการออกเสียงให้มีความชัดเจน เพราะภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ และนำมาใช้ในการแต่งคำร้องของบทเพลง

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนักแต่งเพลง นักแต่งเพลงที่ดีไม่ควรเห็นแก่ค่าของเงินที่นายทุนหรือบริษัทจ้าง ควรแต่งเพลงให้ถูกต้องตามวัฒนธรรม มีเนื้อหาสาระ รวมทั้งต้องเป็นอิสระจากค่ายเพลงและนายทุน สังคมควรสร้างแรงจูงใจให้กับนักแต่งเพลงในการผลิตเพลงใหม่ ๆ ที่ทรงคุณค่าและเป็นอมตะเหมือนในอดีตออกมา โดยอาจเปิดโรงเรียนสอนแต่งเพลง รวมทั้งนักแต่งเพลงรุ่นเก่าไม่ควรยึดติดหรือบอกว่าของเดิมถูกต้องเสมอไปเมื่อเทียบกับของใหม่ และควรเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักแต่งเพลงรุ่นใหม่เพื่อการอนุรักษ์ พัฒนา และต่อยอดเพลงไทยลูกทุ่งออกไป

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผู้ฟัง การมีเพลงไทยลูกทุ่งใหม่ ๆ ออกมาอย่างต่อเนื่องถือว่าการต่อลมหายใจของเพลง แต่ทั้งนี้ไม่ควรละเลยเพลงในยุคเก่าที่เคยทรงคุณค่าและเป็นอมตะในอดีต มีผู้ฟังบางกลุ่มมองว่าเพลงไทยลูกทุ่งเซย จึงอยากให้ปรับเปลี่ยนทัศนคติใหม่ และมาช่วยกันรักษา เพราะลูกทุ่งคือรากเหง้าของประเทศไทย

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสื่อสารมวลชน ควรหาช่องทางการเผยแพร่เพลงไทยลูกทุ่งให้มากที่สุด โดยเฉพาะบนระบบอินเทอร์เน็ต เนื่องจากคนทุกเพศ ทุกวัยสามารถเข้าถึงได้ง่าย โดยอาจนำเสนอทั้งในรูปแบบวิชาการ และความบันเทิงควบคู่กันไป สนับสนุนรายการตามสถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ ที่เปิดรับการประกวด และการแสดง เพราะเป็นสื่อที่มีอิทธิพลในวงกว้าง ช่วยทำให้เพลงไทยลูกทุ่งออกสู่สาธารณชนอีกทางหนึ่ง

5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนายทุนและบริษัท นายทุนไม่ควรคำนึงหรือหวังเพียงกำไรสูงสุดที่ได้จากการทำธุรกิจเพลงไทยลูกทุ่งเท่านั้น ค่ายเพลงไม่ควรทำอะไรแบบสุกเอาเผากิน

แต่ควรดูบริบทของวัฒนธรรมประกอบในการทำธุรกิจด้วย ไม่ควรเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน แต่ควรเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมที่อาจเกิดขึ้นกับสังคมและประเทศชาติในการสืบทอดเพลงให้มีคุณค่า

6. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการอนุรักษ์เพลงไทยลูกทุ่ง ไม่ใช่เป็นเพียงหน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเท่านั้น แต่การอนุรักษ์ควรเป็นหน้าที่ของทุกภาคส่วนที่จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อย่างบูรณาการ ภาครัฐควรจัดหางบประมาณสนับสนุน หรือจัดเป็นกองทุนเพื่อนำมาหมุนเวียนในการบริหารเพลงไทยลูกทุ่ง รวมทั้งอาจจัดให้มีรายการเพลงไทยลูกทุ่งในหน่วยงานราชการอื่น ๆ เช่น วิทยุกองทัพ วิทยุเพื่อการศึกษา เป็นต้น นอกจากนี้ควรให้ความช่วยเหลือนักร้อง และนักแต่งเพลงที่ประสบกับความยากลำบาก อีกทั้งควรหาหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามามีส่วนช่วยในการตรวจสอบเพลงก่อนเผยแพร่ออกสู่สาธารณชน ส่งเสริมให้มีวงดนตรีลูกทุ่งในสถาบันการศึกษาอันจะเป็นส่วนหนึ่งในการทำให้เพลงไทยลูกทุ่งเข้าถึงเยาวชน

อภิปรายผล

1. คุณสมบัตพิเศษของเพลงไทยลูกทุ่งในการสะท้อนค่านิยม บทเพลงไทยลูกทุ่งทั้งหมดที่นำมาศึกษา สะท้อนให้เห็นค่านิยมในสังคมไทย ซึ่งเพลงประเภทอื่น ๆ ไม่สามารถทำหน้าที่นี้ได้ดีเท่ากับบทเพลงไทยลูกทุ่ง เนื่องจากบทเพลงไทยลูกทุ่งเป็นบทเพลงที่สร้างสรรค์จากสภาพแวดล้อม เปรียบเสมือนกระจกที่สะท้อนภาพสังคม และค่านิยม ซึ่งสอดคล้องกับที่ไพบุลย์ สำราญ ได้อธิบายว่า สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระราชนิพนธ์เรื่องลูกทุ่งกับเพลงไทย โดยมีเนื้อหาอธิบายเกี่ยวกับลักษณะสำคัญของเพลงไทยลูกทุ่งไว้ตอนหนึ่งว่า “...เนื้อร้องเพลงลูกทุ่งมักจะสะท้อนภาพชีวิตของคน ปรากฎการณ์ทางธรรมชาติ การเกิดสงคราม ปัญหาเศรษฐกิจ และการเมืองได้เป็นอย่างดี ใช้ภาษาที่เรียบง่าย เข้าใจ และจำง่าย ฟังแล้วไม่ต้องแปลความหมาย เหนือไปกว่านั้น เพลงลูกทุ่งยังสรรหาคำที่กระชับกระชับเปรียบเปรย มีสำนวน กระแนะกระแหนเจ็บ ๆ คัน ๆ มาเสนอได้หลายรูปแบบ เรียกได้ว่าเข้าถึงใจคนฟังในเวลาอันรวดเร็ว คุณสมบัติในข้อที่ว่าสามารถบันทึกเหตุการณ์ได้ดีนี้เอง เป็นคุณสมบัตพิเศษที่เพลงชนิดอื่นทำได้ไม่ดี และไม่มีหลากหลายเท่าเทียมกับเพลงลูกทุ่ง...” (ไพบุลย์ สำราญภูติ, 2543)

2. การเปลี่ยนแปลงค่านิยมในสังคมไทย ค่านิยมที่เกิดขึ้นนั้นมีทั้งค่านิยมทางจิตใจหรือค่านิยมที่ควรปลูกฝัง และค่านิยมทางวัตถุหรือค่านิยมที่ควรแก้ไข โดยพบว่าค่านิยมทางจิตใจมากกว่าค่านิยมทางวัตถุ แต่มีการลดลงเรื่อย ๆ ทุกยุค การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นเป็นไปตามทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับ Robert K. Merton ที่ว่าความสมดุลที่มีประสิทธิภาพจะยังคงอยู่ตราบใดที่ความพึงพอใจเกิดขึ้น ซึ่งมีทั้งความพึงพอใจจากความสำเร็จของเป้าหมาย

และความพึงพอใจที่เกิดขึ้นใหม่ (Robert K. Merton, 1938) และสอดคล้องกับ สุนทรี พรหมเมศ ที่อธิบายว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากระบบย่อยในสังคม เมื่อมองเป็นองค์รวมแล้วจะเห็นว่ามียุทธพลต่อกันของส่วนต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งระบบย่อยเหล่านั้นคือสถาบันทางสังคม เมื่อสถาบันหนึ่งเกิดปัญหา อาจส่งผลกระทบหรือสะท้อนไปยังสถาบันอื่น และทำให้มีผลต่อค่านิยมที่เกิดขึ้นของสมาชิกในสังคม สำหรับบทเพลงไทยลูกทุ่งนั้น เมื่อโครงสร้างทางสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไป บทบาทหน้าที่ของเพลงจึงมีการเปลี่ยนไปด้วย กล่าวคือ สภาพสังคมที่เกิดขึ้นเพลงไทยลูกทุ่งจะทำหน้าที่เป็นกระจกสะท้อน ดังนั้นเมื่อสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไป การสะท้อนเรื่องราวต่าง ๆ ก็จะมีการปรับตัวเข้าหา และเปลี่ยนแปลงตามไปเช่นกัน ซึ่งการที่แต่ละส่วนทำหน้าที่ของตนนั้นเป็นการสนองความต้องการของส่วนอื่น ๆ และสังคมในส่วนรวมด้วย นั่นหมายถึงเพลงไทยลูกทุ่งที่มีการปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม (สุนทรี พรหมเมศ, 2558)

3. ค่านิยมทางจิตใจที่ปรากฏมากที่สุด คือ ความรักของหนุ่มสาว โดยในยุคต้นปรากฏบทเพลงที่สะท้อนค่านิยมดังกล่าวจำนวน 48 เพลง ยุคทอง 74 เพลง ยุคทางเครื่อง แสงสี คอนเสิร์ต 41 เพลง และยุคดิจิทัล 41 เพลง ซึ่งสอดคล้องกับจินตนา ดำรงเลิศ ที่กล่าวถึงการหมั้นและการแต่งงานว่า เพลงไทยลูกทุ่งมักจะกล่าวถึงการหมั้นและการแต่งงานควบคู่กันไป ความรักของหนุ่มสาวที่รักกันจนกระทั่งหมั้นและแต่งงานกันนั้นล้วนแสดงถึงความเป็นมงคลอย่างครบถ้วน นอกจากนี้ยังพบว่าชาวชนบทไทยส่วนใหญ่ยังคงอนุรักษ์ประเพณีอันดีงามนี้ไว้ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการพาหนี หรือการอยู่กินกันโดยไม่ประกอบพิธีแต่งงานให้ถูกต้อง (จินตนา ดำรงเลิศ, 2533)

4. ค่านิยมทางวัตถุที่ปรากฏมากที่สุดคือ การชื่นชมความโอ้อ่า ฟุ้งเฟ้อ โดยในยุคต้นปรากฏบทเพลงที่สะท้อนค่านิยมดังกล่าวจำนวน 28 เพลง ยุคทอง 39 เพลง ยุคทางเครื่อง แสงสี คอนเสิร์ต 14 เพลง และยุคดิจิทัล 11 เพลง ซึ่งสอดคล้องกับ จินตนา ดำรงเลิศ ที่กล่าวว่า ค่านิยมพื้นฐานของคนไทยที่สำคัญได้แก่เงิน เพลงลูกทุ่งชี้ให้เห็นว่าเงินสามารถเสริมสร้างความสะดวกสบายได้หลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นที่อยู่อาศัย ยานพาหนะ เครื่องประดับต่าง ๆ อีกทั้งเงินเป็นปัจจัยที่ทำให้ได้มาซึ่งตำแหน่งและอำนาจ ตลอดจนความรัก จนมีคำพังเพยว่า “มีเงินนับเป็นน้อง มีทองนับเป็นพี่” หรือ “เรือล่มในหนองทองจะไปไหน” หรือเหมือนดังรัฐบาลสมัยหนึ่งเคยให้คำขวัญว่า “งานคือเงิน เงินคืองาน บันดาลสุข” คนที่ไม่มีเงินจึงขาดทั้งญาติ มิตร และคนรัก หญิงสาวที่กล่าวถึงในเพลงลูกทุ่งมักเป็นคนนิยมชมชอบเงินและวัตถุ เมื่อมีหนุ่มมาจีบก็นำสิ่งนี้เข้าล่อ เพลงลูกทุ่งจำนวนมากยังชอบกล่าวถึงรถเก๋งยี่ห้อต่าง ๆ ตลอดจนของประดับที่มีค่า นอกจากนี้เพลงลูกทุ่งจำนวนมากกล่าวถึงการเสพสุรา และชอบการจัดงานเลี้ยงฉลองที่ใหญ่โตในโอกาสต่าง ๆ ตั้งแต่เกิดไปจนตาย เพลงลูกทุ่งจึงสะท้อนให้เห็นวัตถุนิยมในสังคมไทยอย่างยิ่ง จะเห็นได้ว่าเพลงลูกทุ่งได้สะท้อนให้เห็นการชื่นชมความโอ้อ่า ฟุ้งเฟ้อ

ซึ่งเป็นค่านิยมทางวัตถุหรือค่านิยมที่ควรต้องนำมาแก้ไข เพราะไม่เพียงแต่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตนเอง ยังส่งผลกระทบต่อครอบครัว และสังคมอีกด้วย (จินตนา ดำรงค์เลิศ, 2533)

5. ปัจจัยที่ทำให้ค่านิยมเกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกยุคคือปัจจัยทางสังคมซึ่ง โดยในยุคต้นทำให้ค่านิยมทางจิตใจเปลี่ยนแปลง 11 ค่านิยม และทำให้ค่านิยมทางวัตถุเปลี่ยนแปลง 5 ค่านิยม ในยุคทองทำให้ค่านิยมทางจิตใจเปลี่ยนแปลง 8 ค่านิยม และทำให้ค่านิยมทางวัตถุเปลี่ยนแปลง 3 ค่านิยม ในยุคทางเครื่อง แสงสี คอนเสิร์ตทำให้ค่านิยมทางจิตใจเปลี่ยนแปลง 7 ค่านิยม และทำให้ค่านิยมทางวัตถุเปลี่ยนแปลง 4 ค่านิยม ในยุคดิจิทัลทำให้ค่านิยมทางจิตใจเปลี่ยนแปลง 4 ค่านิยม และทำให้ค่านิยมทางวัตถุเปลี่ยนแปลง 3 ค่านิยม ซึ่งสอดคล้องกับ ผจงจิตต์ อธิคมนันท์ ที่กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไว้ว่าการเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่ในขนาดหรือการกระจายของประชากร ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (ผจงจิตต์ อธิคมนันท์, 2554) และยังสอดคล้องกับ ดำรง ฐานดี ที่กล่าวถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงว่า หากประชากรมีจำนวนมากเกินไป หรือน้อยเกินไป จะยังส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของแต่ละสังคม องค์ประกอบนี้คือ การเกิด การตาย การย้ายถิ่น และกระบวนการกลายเป็นเมือง (urbanization) มีส่วนสำคัญยิ่งที่ทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง โดยแต่ละยุคอาจเกิดการผันแปรที่แตกต่างกัน (ดำรง ฐานดี, 2559) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ จินตนา ดำรงค์เลิศ ที่ได้กล่าวว่า เพลงลูกทุ่งปรากฏการอพยพของคนในชนบทเข้ามาสู่เมืองหลวงจำนวนมากส่วนใหญ่เป็นวัยหนุ่มสาว บางคนหนีพ่อแม่และคนรักไป โดยอธิบายถึงสาวชนบทและชีวิตเมืองกรุง กับหนุ่มชนบทและชีวิตเมืองกรุง (จินตนา ดำรงค์เลิศ, 2533)

6. ปัจจัยที่ทำให้ค่านิยมเกิดการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุดคือปัจจัยทางธรรมชาติ โดยในยุคต้นทำให้ค่านิยมทางจิตใจเปลี่ยนแปลง 2 ค่านิยม และไม่ทำให้ค่านิยมทางวัตถุเปลี่ยนแปลง ในยุคทองทำให้ค่านิยมทางจิตใจเปลี่ยนแปลง 1 ค่านิยม และไม่ทำให้ค่านิยมทางวัตถุเปลี่ยนแปลง ในยุคทางเครื่อง แสงสี คอนเสิร์ตทำให้ค่านิยมทางจิตใจเปลี่ยนแปลง 1 ค่านิยม และไม่ทำให้ค่านิยมทางวัตถุเปลี่ยนแปลง ในยุคดิจิทัลไม่ทำให้ทั้งค่านิยมทางจิตใจ และค่านิยมทางวัตถุเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับ ผจงจิตต์ อธิคมนันท์ ที่กล่าวถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงไว้ว่า ปัจจัยที่เกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศ และภูมิประเทศ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากปัจจัยนี้หาได้ยาก เกิดขึ้นในบางส่วนของสังคม ถ้าเกิดขึ้นแล้วยากที่จะขัดขวางต่อต้านได้ (ผจงจิตต์ อธิคมนันท์, 2554) และ ดำรง ฐานดี ยังกล่าวเพิ่มเติมว่า เป็นปัจจัยที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของมนุษย์ (ดำรง ฐานดี, 2559)

7. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์เพลงไทยลูกทุ่ง มาจากบทเพลง นักร้อง นักแต่งเพลง ผู้ฟัง สื่อสารมวลชน นายทุนและบริษัท รวมทั้งองค์กรต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งนี้มีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหา และอุปสรรคที่มาจากสาเหตุข้างต้น โดยจุดประสงค์หลักของการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเหล่านั้น คือการอนุรักษ์

และสืบทอดบทเพลงไทยลูกทุ่ง ซึ่งการจัดงานกึ่งศตวรรษเพลงลูกทุ่งไทย พ.ศ. 2532 เป็นงานหนึ่งที่ช่วยอนุรักษ์และสืบทอดบทเพลงไทยลูกทุ่ง โดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้อธิบายเกณฑ์การคัดเลือกเพลงดีเด่นไว้คือ เนื้อหาของบทเพลงต้องไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของชาติ ส่งเสริมคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม สะท้อนภาพสังคม วัฒนธรรมอันเป็นพื้นฐานของชีวิตคนไทย พร้อมทั้งให้บรรยากาศของความเป็นลูกทุ่ง ทำนองและคำร้องจะต้องผสมผสานกลมกลืนให้คุณค่าทางวรรณศิลป์ ไม่ผิดหลักภาษาไทย ไม่ทำให้ภาษาวิบัติ คงเอกลักษณ์ทางภาษาไว้ได้อย่างครบถ้วน ผู้ร้องมีความสามารถในการออกเสียงและมีลีลาขับร้องอันเป็นลักษณะเฉพาะของการขับร้องเพลงลูกทุ่ง ซึ่งเห็นได้ว่าสอดคล้องกับการแก้ปัญหาและอุปสรรคของเพลงไทยลูกทุ่งในหลาย ๆ ประการ และยังสอดคล้องกับ ศิริพร กรอบทอง ที่กล่าวว่ายังมีกิจกรรมเพื่อส่งเสริม สนับสนุนเพลงลูกทุ่งอีกหลายงาน เช่น การพิจารณาบุคคลที่มีผลงานดีเด่นในสาขาต่าง ๆ ให้เป็นศิลปินแห่งชาติเมื่อปี พ.ศ. 2528 จัดสัมมนาเส้นทางเพลงลูกทุ่งไทย พ.ศ. 2533 จัดประกวดร้องเพลงลูกทุ่งชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2535 นอกจากนี้ในปัจจุบันยังมีรายการโทรทัศน์ที่ส่งเสริมด้านเพลงไทยลูกทุ่ง เช่น รายการชิงช้าสวรรค์ รายการคุณพระช่วย รายการไม้ค้ำทองคำ รายการศึกวันดวลเพลง และรายการชุมทางดาวทอง ส่วนรายการวิทยุคลื่นหลักที่จัดรายการเพลงไทยลูกทุ่ง เช่น ลูกทุ่งมหานคร F.M. 95.0 นอกจากนี้ยังมีรายการวิทยุออนไลน์ โดยจัดรายการผ่านระบบอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นรายการเพลงไทยลูกทุ่งสามารถรับฟังได้ทั่วทุกมุมโลก เช่น คลื่นหมื่นารัก ฮักเรดิโอ ซึ่งเป็นผู้นำวิทยุลูกทุ่งออนไลน์สมบูรณ์แบบเจ้าแรกของเมืองไทย การให้ความสนใจเพลงลูกทุ่งดังกล่าวส่งผลต่าง ๆ มากมาย ทำให้เพลงลูกทุ่งกลับมาคึกคัก ศิลปินรุ่นเก่าหลายคนกลับมาร้องเพลงบันทึกเสียงกันใหม่ มีการนำเพลงเก่ามาขับร้องและทำดนตรีใหม่ ค่ายเพลงบางค่ายหันมาทำเพลงลูกทุ่งมากขึ้น (ศิริพร กรอบทอง, 2547)

สรุป

การนำเพลงไทยลูกทุ่งมาศึกษาค่านิยมในสังคมไทย โดยแบ่งตามยุคของเพลงไทยลูกทุ่ง 4 ยุค ได้แก่ ยุคต้น ยุคทอง ยุคทางเครื่อง แสงสี คอนเสิร์ต และยุคดิจิทัลนั้นทำให้เห็นว่าคุณค่าและเพลงไทยลูกทุ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม โดยเพลงไทยลูกทุ่งเป็นวรรณกรรมที่เป็นสื่อกลาง มีหน้าที่ในการสะท้อนภาพของสังคมและค่านิยม ซึ่งเพลงประเภทอื่นไม่สามารถทำหน้าที่นี้ได้ดีเท่ากับเพลงไทยลูกทุ่ง อีกทั้งยังเป็นเพลงที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาอย่างยาวนาน เข้าถึงทุกสังคม ทุกเพศ และทุกวัย หรือกล่าวได้ว่า “ลูกทุ่งไม่มีวันตาย” ในการศึกษาชิ้นนี้พบค่านิยมที่สำคัญซึ่งสามารถจำแนกได้ 2 ประเภทคือ ค่านิยมทางจิตใจซึ่งเป็นค่านิยมที่ควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นในสังคม และค่านิยมทางวัตถุซึ่งเป็นค่านิยมที่ควรแก้ไข โดยการเปลี่ยนแปลงของค่านิยมนั้นเกิดมาจากปัจจัยต่าง ๆ ที่เข้ามามีอิทธิพล ดังนั้นหากปัจจัยใดส่งเสริมให้ค่านิยม

ทางจิตใจเกิดขึ้น ควรสนับสนุน แต่ปัจจัยใดที่ทำให้ค่านิยมทางวัตถุเพิ่มขึ้นควรจำกัดปัจจัยดังกล่าว สำหรับปัญหา และอุปสรรคในการอนุรักษ์เพลงไทยลูกทุ่งมาจาก 7 ปัญหา ดังนั้นในการแก้ไขหรือป้องกันปัญหาควรบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อร่วมมือกันขจัดปัญหาที่เกิดขึ้นให้หมดไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การปลูกฝังค่านิยมในสังคมไทย สามารถนำค่านิยมที่ปรากฏคือ ค่านิยมทางจิตใจไปปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับสังคมไทยให้มาก และลดละค่านิยมทางวัตถุลง โดยนำไปสร้างเป็นโครงการหรือกิจกรรมเพื่อพัฒนาค่านิยมที่ดีงาม หรือนำไปพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม วิชาหน้าหน้าที่พลเมืองที่รัฐบาลกำหนดให้เรียนทุกชั้นในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เมื่อทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยมไปในทางที่ไม่ดีแล้วนั้น ทุกภาคส่วนสามารถบูรณาการเพื่อควบคุมปัจจัยดังกล่าวไม่ให้มีมากขึ้น และสามารถร่วมกันสนับสนุนปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยมไปในทางที่ดีให้มากยิ่งขึ้น

1.3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์เพลงไทยลูกทุ่ง จากผลการวิจัยทำให้เห็นว่าปัญหามาจากหลายภาคส่วน ดังนั้นกรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม สมาคมนักเพลงลูกทุ่งแห่งประเทศไทย ควรผนึกกำลัง สร้างเครือข่ายเพื่อร่วมมือกันในการขจัดสาเหตุของปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับเพลงไทยลูกทุ่ง โดยร่วมกันพิจารณาว่าสาเหตุของปัญหาคืออะไร และสามารถเข้าไปแก้ไขได้อย่างไร

2. ข้อเสนอแนะในการค้นคว้าศึกษาเพิ่มเติม

2.1 ในการศึกษาผลงานเพลงไทยลูกทุ่งนั้น สามารถทำได้หลายมิติ เช่น ศึกษาผลงานเพลงของผู้ประพันธ์แต่ละคน หรือนักร้องแต่ละคนว่าสะท้อนสิ่งใดในสังคม รวมทั้งสามารถเลือกศึกษายุคใดยุคหนึ่งเพื่อให้เห็นภาพของสังคมในยุคนั้นอย่างละเอียดและชัดเจน เป็นต้น

2.2 จากผลการศึกษาที่พบว่าเพลงไทยลูกทุ่งซึ่งสะท้อนค่านิยมเรื่องความรักของหนุ่มสาวมากที่สุด สามารถนำบทเพลงที่สะท้อนค่านิยมเรื่องความรักของหนุ่มสาวมาศึกษาในแง่มุมด้านความรักที่ปรากฏในสังคมไทยให้ลึกซึ้งลงไป ทั้งนี้เพลงไทยลูกทุ่งมีเนื้อหาสาระที่กว้างและหลากหลาย อาจทำการศึกษาเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น ความเชื่อ ประเพณี อาชีพความเป็นไทย เป็นต้น

2.3 เพลงไทยลูกทุ่งมีองค์ประกอบสำคัญคือบทเพลง นักร้อง และนักแต่งเพลง สามารถเก็บข้อมูลประวัติชีวิต ผลงานต่าง ๆ รวมทั้งประวัติของแต่ละบทเพลง นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่สามารถนำไปศึกษาค้นคว้าได้อีก เช่น วิวัฒนาการของการแสดงบนเวที เครื่องดนตรี การแต่งกายของนักร้องและทางเครื่อง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- จตุพร ศิริสัมพันธ์ และสุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2553). เพลงลูกทุ่ง ใน สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฉบับเสริมการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.
- จินตนา ดำรงค์เลิศ. (2533). วรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง : ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม และการดำเนินชีวิตของชาวชนบทไทยที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งไทยตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองจนถึงปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดำรง ฐานดี. (2559). การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ผจงจิตต์ อธิคมนันท์. (2554). การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไพบูลย์ สำราญภูติ. (2543). ราชนักแต่งเพลงลูกทุ่งไทย : ไพบูลย์ บุตรขัน. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- ศิริพร กรอบทอง. (2547). วิวัฒนาการเพลงลูกทุ่งในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: เพ็ญฟ้า.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.
- สุนทรี พรหมเมศ. (2558). ทฤษฎีทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Robert K. Merton. (1938). Social Structure and Anomie. *American Sociological Review*, 3(5), 672.